

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

r é s z í t é l e t e

Pfv.VI.21.224/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Vezekényi Ursula bíró

A felperes: felperes1

A felperes jogi képviselője: Dr. Picz Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes jogi képviselője: dr. Bérdi Beatrix ügyvéd cím2

A per tárgya: vállalkozói díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

P.i Ítéltábla Gf.IV.40.005/2020/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

P.i Törvényszék 14.G.20.139/2018/82.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.188.000 (egymillió-száznolcvannyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes mint vállalkozó és az E. Á. Zrt. mint megrendelő között keretmegállapodás jött létre 2013. december 31. és 2017. március 31. között P. régió területén földkábeles és segédoszlopos fogyasztói csatlakozók létesítésére.

[2] Az alperes a keretszerződésben vállalt munkák elvégzésére a felperessel mint vállalkozóval 2016. január 4. napján a 2016. december 31. napjáig terjedő időre, majd 2017. január 9. napján a 2017. március 31. napjáig terjedő időre vállalkozási szerződést kötött. A szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezte a fenti keretszerződés. A vállalkozói díj a keretmegállapodás szerinti összeg volt, a legkisebb elszámolási időszak egy naptári hónap, így a vállalkozó felperes havonta egy alkalommal volt jogosult a vállalkozói számla elkészítésére és benyújtására. A számla fizetési határideje a teljesítéstől számított 60+2 nap. A felek szerződésenként piacszerzési díj címén 10.000.000 Ft+ÁFA összegben is megállapodtak, melynek fizetési határideje a számla kiállítása utáni 8 nap volt.

[3] A felperes az elvégzett munkákat az alábbiak szerint számlázta le az alperes felé:

[4] Az alperes a számlák kifizetésével késedelembe esett.

[5] A felek 2017. március 20. napján kompenzációs megállapodást kötöttek, mely szerint az alperes a 2016. november 29. napján kiállított 00000577S16, a 2016. december 13. napján kiállított 00000637S16 számú (76.200 Ft), a 2016. december 30. napján kiállított

00000577S16 számú (10.543.394 Ft), a 2017. január 29. napján kiállított 00000595S16 számú (3.585.828 Ft) számlák alapján 28.400.662 Ft-tal tartozik a felperesnek, míg a felperes tartozása a 2017. január 9. napján kelt 1662018 számú számla szerint 12.700.000 Ft. Így az alperesi tartozás 15.700.662 Ft, melyet 2017. március 24. napjáig kell rendeznie az alperesnek.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[6] A felperes a keresetében az alperest 68.397.149 Ft vállalkozói díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, hivatkozással arra, hogy a felperes hibásan teljesített, ezért a vállalkozói díjat a szerződésszerű teljesítésig visszatartja. Másodlagosan a keresettel szemben 57.124.600 Ft és járulécai erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő, és a felek között létrejött püspökladányi vállalkozási szerződésből eredően, pótmunka címén 7.260.000 Ft és ennek kamatai, a hajdúszoboszlói vállalkozási szerződésből eredően 27.720.000 Ft és ennek kamatai, a 2017. március 20. napján kelt kompenzációs megállapodás alapján a felperes által elismert 12.700.000 Ft piacszerzési jutalék és ennek kamatai beszámítását kérte.

[8] A felperes a 12.700.000 Ft piacszerzési jutalék kivételével a beszámítási kifogás elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az alperes teljesítésigazolással nem rendelkezik, követelése pénzügyileg nem lejárt, számla kiállítására nem került sor. A püspökladányi szerződésen alapuló beszámítási kifogás tekintetében hivatkozott arra is, hogy választottbíróági kikötés miatt az igény érdemben nem bírálható el.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[9] Az elsőfokú bíróság részítéletével a keresetet és a beszámítási kifogásból a 12.700.000 Ft piacszerzési jutalék beszámítására vonatkozó részt bírálta el. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 56.292.050 Ft-ot, és ennek a részítélet rendelkező részében részletezett kamatait.

[10] A vállalkozói díj visszatartását az alperes részéről indokolatlannak találta. A kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes nem tért el a tervtől sem a műszaki megoldás, sem a nyomvonalvezetés tekintetében, bár az előírt szürke folyami homok helyett sárga színű homokot épített be, a két homok azonban egyenértékű. Utalt arra, hogy akadhat néhány pont, vagy nyomvonalszakasz, ahol földkábel-fektetési hiányosság (fektetési mélység, jelzőszalag hiánya vagy elhelyezési mélységének nem megfelelő volta, homokágy hiánya) fellelhető, de a zavartalan üzemeltetés azt igazolja, hogy az alperes által utóbb feltárt hibák negatív hatást a rendszer működésében nem eredményeztek, a néhány jelentkező hiba veszélyt kiváltó előfordulása kicsi valószínűségű, gyakorlatilag nulla. Kifejtette, hogy az alperes kijavítási igénnyel nem léphetett fel, mivel a

hibák kijavítása a kötelezett felperes számára aránytalan többletköltséget eredményezne, a hibák ellenére a szerződéses cél megvalósult, a jogosultat érdeksérelem lényegében nem érte.

[11] Alaposnak találta a részítélettel elbírált 10.000.000 Ft+ÁFA piacszerzési jutalék tőkeösszege tekintetében előterjesztett beszámítási kifogást. A késedelmi kamat vonatkozásában kifejtette, hogy a szerződés a díj esedékességét nem jelöli meg egyértelműen, nem derül ki, hogy az alperesnek a számlát mikor kell kiállítania, azonban a felek által aláírt, 2017. március 20. napján kelt megállapodásból az tűnik ki, hogy a piacszerzési jutalékot egymás között ezzel az időponttal számolták el, számították be a felperesi követelésbe, az összeget a tőketartozásra számolták el, ezért az alperesnek az ezen összeg után járó késedelmikamat-igényét alaptalannak találta.

[12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú részítélet rendelkező részét kijavította úgy, hogy a részítélet rendelkező részében írt 56.292.050 Ft marasztalási tőkeösszeg helyesen 55.697.149 Ft. Kijavította emellett a tőkeösszeg egyes, a kamatszámítás szempontjából jelentős tételeinek összegét és a kamatszámítás további adatait. Az így kijavított részítéletet helybenhagyta.

[13] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság az elbírált kereset és beszámítási kifogás tekintetében a tényállást helyesen állapította meg, és a helyesen megállapított tényállás alapján érdemben helytálló döntést hozott. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú részítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[14] Megjegyezte, hogy az alperes a fellebbezésében a marasztalás összegének 22.242.100 Ft-tal történő leszállítását és a keresetnek ebben a részében történő elutasítását is kérte arra hivatkozással, hogy a 2017. május 26-án kiállított 5.778.741 Ft összegű és a 2017. április 29-én kiállított 16.463.359 Ft összegű számlákat vitatja, mivel a felperes nem bizonyította az alapul szolgáló munkaterv és szerződésszerű elvégzését. Ez a fellebbezésben tett nyilatkozat azonban olyan új tényállítás, amelyre az alperes az rPp. 235. § (1) bekezdése értelmében nem hivatkozhat. Az elsőfokú eljárás során ugyanis az alperes a felperes követelésének sem jogalapját, sem összecszerűségét nem vitatta, kizárólag visszatartási jogára hivatkozva kérte a kereset elutasítását. Nem vitatta azt sem, hogy a felperes a számlák alapjául szolgáló munkát elvégezte, nem vitatta a számlák összegét, az elvégzett munka díját. Az elsőfokú eljárás során tett alperesi nyilatkozatokra figyelemmel a munka elvégzése és a vállalkozói díj összecszerűsége tekintetében a felperesnek további bizonyítási kötelezettsége nem volt, a kereset elutasításának a bizonyítottság hiánya miatt 22.242.100 Ft erejéig nem volt helye.

[15] A részítélet hozatalának az rPp. 213. § (2) bekezdésében és a 3/2000. számú PJE határozatban megállapított feltételei fennálltak. A felperes vállalkozói díjkövetelése és az alperes által a beszámítási kifogásban érvényesített követelések ugyanis önállóan eldönthetők voltak. A kereset és az elbírált beszámítási kifogásrész tekintetében további tárgyalásra nem volt szükség, a beszámítási kifogás további elemei tekintetében viszont a bizonyítás folyamatban van. Mindezekre figyelemmel a részítélet meghozatalának törvényi feltételei teljesültek.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] Az alperes a jogerős részítélet ellen – annak az elsőfokú részítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt – felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

[17] Arra hivatkozott, hogy a jogerős részítélet sérti az rPp. 213. § (2) bekezdését és 206. § (1) bekezdését, valamint a 3/2000. PJE határozatban megfogalmazott elveket.

[18] Érvelése szerint a peres felek hosszú ideje állnak gazdasági kapcsolatban egymással, szerződéseikből folyamatosan keletkeznek egymással szemben követeléseik, amelyeket folyamatosan beszámítással rendeztek. A részítélet meghozatalával az eljáró bíróságok megbontották a két vállalkozás komplex elszámolási rendszerének egyensúlyát, a valós élethelyzetet figyelmen kívül hagyva egyoldalú jogvédelemben részesítették a felperest, és így felszámolásközeli helyzetbe sodorták, gyakorlatilag tönkretették az alperest.

[19] Kifejtette, hogy az rPp. 213. § (2) bekezdésének helyes alkalmazása érdekében – a 3/2000. PJE határozat iránymutatásainak megfelelően – a peres felek gazdasági, likviditási helyzetének, piaci pozíciójának és az eset további konkrét körülményeinek feltárásával és mérlegelésével kellett volna a bíróságoknak arról döntenük, hogy helye van-e a részítélet meghozatalának, nem sérül-e szükségtelenül a beszámítási kifogást előterjesztő alperesnek a szembenálló követelések együttes elbírálásához fűződő érdeke, illetve hogy mennyiben indokolt a felperes jogvédelme vagy – pergazdaságossági okból – a jogvita részleges lezárása. Az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata és mérlegelése azonban – amint az az alperes megítélése szerint az első- és a másodfokú bíróság határozatának e körben hiányos indokolásából is kitűnik – elmaradt, így az ügyben eljáró bíróságok az rPp. 2. § (1) bekezdésében előírt, a perek tisztességes lefolytatásához fűződő elvet sértve, az rPp. 1. §-ában meghatározott követelménytől, a jogszabály céljától eltérően, az rPp. 206. § (1) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával hoztak részítéletet.

[20] Előadta továbbá az alperes, hogy a jogerős részítélet iratellenes megállapításaival ellentétben a két utolsó felperesi részteljesítés kapcsán teljesítési igazolásokat nem állított ki, és a felperes hibás teljesítésére figyelemmel a számlákat sem fogadta be. A felperes a többszöri vitatás ellenére a munka elvégzésére vonatkozóan bizonyítást nem ajánlott fel. Az ügyben eljáró bíróságok – az rPp. 2. § (1) bekezdésében előírt, a perek tisztességes lefolytatásához fűződő követelményt is megsértve – nem is adtak az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti, a bizonyításra szoruló tényekre, a bizonyítási teherre, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeire vonatkozó tájékoztatást a felek részére, így a tényállás iratellenes és felderítetlen maradt, a bizonyítatlanság következményét pedig nem megfelelően értékelték.

[21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A Kúria a jogerős részítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, és azt az alábbiakra tekintettel nem találta jogszabályba ütközőnek.

[23] A bíróság az rPp. 213. § (2) bekezdése szerint egyes kereseti kérelmek felől vagy a kereseti kérelem önállóan elbíráható egyes részei felől, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség, részítélettel is határozhat. A 3/2000. PJE határozat iránymutatásából kitűnően arra is sor kerülhet, hogy abban az esetben, ha az alperes beszámítási kifogást terjeszt elő és annak mikénti megítéléséhez bizonyítási eljárás lefolytatása és emiatt a tárgyalás elhalasztása szükséges, a bíróság a kereset egészét elbírálja részítélettel.

[24] A részítélet hozataláról az rPp. 213. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között a bíróság belátása szerint dönt. Annak megítélése során, hogy a 3/2000. számú PJE határozatban említett esetben hozzon-e a kereset tárgyában részítéletet, azt kell az eset konkrét körülményeinek figyelembevételével mérlegelnie, hogy részítélet esetén nem sérül-e szükségtelenül a beszámítási kifogást előterjesztő alperesnek a szembenálló követelések együttes elbírálásához fűződő érdeke, illetve hogy mennyiben indokolt a felperes jogvédelme érdekében vagy pergazdaságossági okból a jogvita részleges lezárása.

[25] Az ügyben eljáró bíróságok az rPp. 213. § (2) bekezdésének megsértése nélkül, a 3/2000. PJE határozatban kifejtettekkel összhangban, az eset körülményeinek helyes értékelésével döntöttek a részítélet hozataláról. A felperesi követelés jogalapja és összege egyértelműen megítélhető volt, a beszámítási kifogás útján érvényesített, el nem bíralt ellenkövetelések pedig más ügyletekből származtak, és elbírálásuk a tárgyalás elhalasztását, további bizonyítási eljárás lefolytatását igényelte. A 3/2000. PJE határozat – helyes értelme szerint, a régi magyar polgári eljárásjogi hagyományokat, a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk 389. §-ában megfogalmazott jogtételt követve – éppen az ilyen esetekben tartja lehetségesnek és indokoltnak a kereset egésze tárgyában részítélet meghozatalát. Az alperesnek a szembenálló követelések együttes elbírálásához fűződő érdeke az eset e vonatkozásban releváns, az ügyben eljáró bíróságok által helytállóan megítélt körülményeire, így különösen arra tekintettel, hogy a beszámítási kifogás el nem bíralt része más szerződésekből származó ellenköveteléseket tartalmazott, mint a keresettel érvényesített követelés, indokolatlanul nem sérült.

[26] A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg az rPp. céljának, alapelveinek, a tisztességes eljárás követelményének sérelme sem.

[27] A felülvizsgálati kérelem további hivatkozását, mely szerint a felperes az utolsó két számla esetében nem bizonyította az érintett munkálatok terv- és szerződésszerű elvégzését, az ügyben eljáró bíróságok pedig ezzel kapcsolatban az rPp. 2. § (1) bekezdését megsértve nem adták meg a felek részére az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást, a tényállás iratellenes és felderítetlen maradt, a bizonyítatlanság következményeit pedig nem megfelelően értékelték, a Kúria érdemben nem vizsgálhatta. Az alperesnek ezt a hivatkozását ugyanis az rPp. 235. § (1) bekezdésének alkalmazásával a másodfokú bíróság sem bírálta el

érdemben, mivel megítélése szerint az alperes – noha korábban is lehetősége lett volna rá – először csupán az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében adta elő mindezt, új tényállításként. A felülvizsgálati eljárás pedig nem a per folytatása, hanem olyan rendkívüli perorvoslati eljárás, melynek tárgya a felülvizsgálati kérelem kereti között a jogerős ítélet jogszabályoknak megfelelő vagy jogszabálysértő voltának megítélése. A felülvizsgálati kérelem sikeréhez az rPp. 270. § (2) bekezdése értelmében a kérelem előterjesztőjének – az rPp. 272. § (2) bekezdése szerinti tartalmi kellékekkel rendelkező felülvizsgálati kérelemben – a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát kell kimutatnia. Mindezek azt jelentik, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmének második, az utolsó két számlát érintő hivatkozása, mivel e hivatkozás érdemi elbírálását a másodfokú bíróság az rPp. 235. § (1) bekezdésének alkalmazásával mellőzte, a felülvizsgálati eljárásban érdemben kizárólag akkor lett volna vizsgálható, ha az alperes első lépcsőben bemutatja, hogy a másodfokú eljárásban az eljárási szabályok megsértése folytán maradt el e hivatkozásának elbírálása. Felülvizsgálati kérelmében azonban az alperes ilyen hivatkozást nem adott elő, megsértett jogszabályhelyként az rPp. 235. § (1) bekezdését nem jelölte meg. A két utolsó számla mögötti teljesítés megfelelőségének, illetve bizonyítottságának kérdésében ezért a Kúria érdemben nem foglalhatott állást.

[28] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős részítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[29] Az alperes rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban vitatott érték és a kifejtett ügyvédi tevékenység figyelembevételével határozta meg.

[30] A felülvizsgálati kérelmet a Kúria tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Vezekényi Ursula s.k. bíró

A kiadmány hitelül: